

Njen ustanovitelj in prvi voditelj, rajni Svestozar Pribečević, je bil med najbolj zagrizenimi centralisti. Vidovdanska ustava bi bila nemogoča brez Pribečevića in njegovih demokratov. Njihovo vrhovno načelo je bilo: Srbi, Hrvati in Slovenci so en narod. Zaključek iz tega: ena vlada na čelu strogo centralizirane uprave. Samostojni demokratje so takrat, ko so bili na vladi, z obznanom postopali proti Radičevi stranki in Radiča samega zaprli. Ko pa se je potem Pribečević znašel z Radičem v opoziciji, sta napravila zvezo med seboj. Ta zveza med Hrv. seljaško stranko in SDS se imenuje Kmečko demokratska koalicija, ki še traja naprej. Sedanji voditelj SDS dr. Budisavljevič je minister za socialno politiko in narodno zdravje. In zakaj propada SDS, čeprav je še vedno v zvezi s Hrvatsko seljaško stranko in z njo vred na vladi? Zato, ker je prišla v škripce pri izvajanju narodnega spo-

razuma, sklenjenega s Hrvati. Ta sporazum zahteva preustroj države v federativno (zvezno) državo. SDS pa je po svojem programu, ki proglašča narodno edinstvo Srbov in Hrvatov, prav za prav centralistična stranka, kakor je bila izpočetka. Radi izvajanja sporazuma v samostojni banovini Hrvatski je SDS prišla navzkriž z mnogimi svojimi vodilnimi pristaši, ki so srbske narodnosti. Saj je SDS po veliki večini srbska stranka, Hrvatov je v njej primeroma malo. Začelo se je izstopanje iz stranke. Zdaj desetorica vodilnih krajnih in okrajnih pristašev izstopi, potem zopet desetorica. Kje in kako se bo to končalo? Vrhovni voditelji SDS so si že bolj natanko začeli ogledovati opozicijske stranke: stare radikale, srbske demokrate in kajpada tudi JNS ter razmišljajo, katere si naj izberejo kot ožje tovariše v opoziciji.

Brezovica, Gabrovec in Hrastnik. V občini Škofja vas so najbolj prizadeti kraji Zdobrova, Pristava, Razbor, Bovše in Gradiše. V Dramljah je uničenih 130 ha posevkov in 70 hektarov vinogradov. V občini Griže so prizadeti Magojnica, Britno selo in Podkamenik pa tudi Zabukovci. Strašno je prizadeta občina Petrovče, Drešinja in Levec, močno oškodovani so tudi kraji Sv. Jurij ob Taboru, Sv. Miklavž, Sv. Lenart, Lake, št. Pavel in Marija Reka.

In pomoč?

Banovina je prebivalstvu priskočila na pomoč z vsoto 85.000 din. št. Pavel pri Prebolu je dobil 8000 din, Vojnik-okolica 8000 din, št. Jurij ob Taboru 10.000 din, Petrovče 19 tisoč din, Griže 16.000 din, Škofja vas 12.000 din in Dramlje 12.000 din. Za ta denar bodo kupili pšenico in koruzo. Prebivalstvo je za podporo hvaležno, posebno ker vidi, da v danih razmerah tudi oblastvo ne more veliko storiti z ozirom na druge javne in nujne datjave.

Če primerjamo uradno ocenjeno škodo s podporo, vidimo, kako velikansko škodo mora prebivalstvo kljub vsej skrbi oblasti pretrpeti. Ta škoda je tako ogromna, da omenjenim krajem grozi najhujše gorje in pomanjkanje. Kako hvale vredno bi bilo, če bi torej zasebna organizacija s pomočjo oblasti in našega letalstva skušala vsaj delno omejiti najhujše gorje naših polj in kmetijstva sploh — točo. V enem izmed prihodnjih člankov v »Slov. gospodarju« se bomo dotaknili tudi tega, da bi tako za to hvale vredno zamisel vzbudili zanimanje pri merodajnih.

Skoda po toči v celjskem okraju

V »Slov. gospodarju« z dne 24. julija smo poročali v posebnem članku o strahotnem gospodarjenju toče v celjski okolici. Kako ogromno škodo je napravilo v tem predelu neurje, se pa vidi šele sedaj, ko je polje porjavelo.

Višina ocenjene škode

Celjska mestna občina je izvršila komisijski ogled in ugotovila, v katerem pasu je toča uničila poljske pridelke. Po uradnih ugotovitvah presega škoda nad 22.500.000 din. Pri tem je izzeta škoda na stavbah, šipah, ostrešju in sadnem drevju, ki je ponekod prav lepo kazalo, in po travnikih, kjer bodo morali kmetje izvršiti odkos, če bodo hoteli dobiti vsaj malenkostno dobro otavo. Žalosten je pogled na opustošene hmeljske nasade, s katerih mnogi pospravljajo hmeljevke, in to v času, ko bi za hmelj dobili lahko lepe denarje.

Višina škode v posameznih občinah

Celjsko občino je zadela toča v pasu od Levca do Butejevega mosta v smeri proti Ostrožnem in Zgornji Hudinji. Polovico njiv je popolnoma uničenih, ostanek pa skoraj za 80%. V tem pasu znaša škoda stodontno in je posebno prizadeto Babno, kjer je ostalo od hmeljskih nasadov le leseno ogrodje. Po uradnih cenitvah je v katastralni občini Ostrožno oškodovanih 144 posestnikov in 8 najemnikov; v katastralni občini Medlog 6° posestnikov in 7 najemnikov; v katastralni občini Sp. Hudinja 36 posestnikov in 2 najemnika. Mnogi posestniki škode sploh niso hoteli prijaviti, če da imajo glede tega odpore, odpis dav-

ka — slabe izkušnje iz prejšnjih let. Skupna škoda v celjski občini presega 380.000 din. Po cenitvi je napravila toča v Liscah 22.000 din škode, v Sp. Hudinji 300.000 din, v Medlogu 1.632.000 din, na Ostrožnem 1.800.000 din. Okrajno načelstvo v Celju je uradno ugotovilo, da je toča napravila v občini št. Pavel 497.000 din škode, v Vojniku in okolici 486 tisoč din, v Dramljah 1.740.000 din, v št. Juriju ob Taboru 700.000 din in v Škofji vasi 1.500.000 din, skupno skoraj 19 milijonov dinarjev. V vojniški okolici so prizadeti kraji

Novice iz domačih krajev

Desetletnica ljubljanskega knezoškofa. Vsa ljubljanska škofija je slavila zadnjo nedeljo 10 letnico, odkar jo vodi preudarni in delavni škof dr. Gregorij Rožman. Že v soboto so izrekli jubilatno čestitke med drugimi g. ban dr. Marko Natlačen, divizionar general g. Dragoslav Štefanovič in beograški nadškof g. dr. J. Ujčić, ki je imel v nedeljo ob desetih v ljubljanski stolni cerkvi slavnostno pridigo. Obče priljubljenemu ter čislanemu cerkvenemu knezu in duhovnemu pastirju ljubljanske škofije izreka tudi »Slov. gospodar« iskrene čestitke!

Šentlenarški g. župnik in duhovni svetnik 60 letnik. 60 letni jubilej je obhajal 27. julija v št. Lenartu v Slov. goricah tamošnji g. župnik in duhovni svetnik g. Fr. Sinko. Rodil se je v Dragotincih v župniji Sv. Jurij ob

Ščavnici. Gimnazijo in bogoslovje je končal v Mariboru, kjer je bil tudi posvečen leta 1905. Kaplan je bil v Marenbergu, v Šmarju pri Jelšah in na Teharju. Pri Sv. Martinu na Pohorju je bil župnik 15 let, od koder je prišel leta 1931. v št. Lenart, kjer dal Bog, da bi dočakal v vsestranskem plodonosnem in od božjega blagoslova spremljanem delu še marsikateri jubilej!

Devetletni kolesar si razbil lobanjo in obležal mrtev. Na Breznu ob Dravi se je mudil na počitnicah pri stricu krojaču Poročniku devetletni sin rudarja Kolarja iz Mežice. Fant je vzel brez stričeve vednosti kolo in se je odpeljal po cesti. Ko se je vračal po strmini na Brezno, mu je pripeljal naproti težek to-

»Tatove sem izsledil,« je odvrnil Erik. »Tovariše sem poslal za njimi. Upam, da so že osvobodili čredo in ne potrebujejo moje pomoči.«

Možje bi še radi izvedeli eno in drugo, a vedeli so, da je Erik zelo skop z odgovori, zaradi tega ga niso izpraševali.

Erik se je poslovil in počasi odjezdil dalje. Jezdil je po sredi Glavne ulice.

Možje so radovedno zrlji za njim. Vedeti so hoteli, ali bo zavil v Brienovo gostilno.

Ko je mladenič prijezdil do gostilne, je pritekla iz hiše lepa, mlada deklica. Imela je temno polt, plamteče oči, rdeče ustnice, majhen nos, ponosno čelo, ki so ga venčali gosti, črni lasje. Bila je Anita Orloga. Med zobmi je držala temnordečo vrtnico. Sladko se je smehljala. Vrtnico je vzela iz ust in priliznjeno vprašala:

»Erik, ali se ne bi ustavil in šel z menoj v gostilno?« Mladenič je brez odgovora hotel jezdit dalje. Anita je zardela in vzkliknila:

»Tako ne boš jezdit mimo Orlogove hčere!« Zgrabila je za uzdo, da bi ustavila konja.

»Pusti!« je ostro velel Erik. »Od zdaj naprej bom tako hodil mimo tebe!«

Anita se je vzravnila in razburjeno vprašala:

»Erik, med nama je torej vse končano?«

Mladenič je pridržal konja in mirno vprašal:

»Ali je bilo kaj med nama?«

»Mislim, da je bilo!« je Anita odgovorila. »Erik, zelo si me razžalil.«

»Nisem imel namena. Odpusti! Saj ti nič ne moreš zaradi očetovih lopovščin...«

»Erik!« je vzkliknila Anita.

Na ulici so se začeli zbirati možje in žene. Spčetka so od daleč opazovali prizor, potem pa so prihajali vse bliže. Drugi pa so skozi okna potiskali glave in strigili z ušesi, da bi slišali razburljivi dvogovor. V nekaj trenutkih je ves trg prisostvoval besednemu boju.

»Erik!« je spet zavpila Anita. »Ti si pijan!«

»Zdi se mi, da ne!« je mirno odgovoril mladenič.

»Kaj hočeš s tem povedati?«

»Nič več. Vse sem povedal.«

»Da, vse! Celc take reči, za katere ne moreš odgovarjati. Da ne boš imel sitnosti, ti obljubljam, da bom molčala, kot da nisem nič slišala.«

Erik se je nasmehnil.

»O, le govori! Vse povej! Ali hočeš, da jaz povem tako glasno, da bodo vsi slišali? Glej, koliko se jih je zbralo. Gotovo so radovedni.«

»Ali si ob pamet? Molči! Moj oče te takoj ustrelj.«

»Bomo videli, mala deklica.«

»Oče je v gostilni.«

Erik, ki je hotel že odjezditi, je osuplo pogledal. Sicer je bil prepričan, da se bo Orloga čimprej vrnil, a tega ni pričakoval, da bi bil že tu.

vsej priliki neka skrivna zveza.

Nova zvezda velikanke — Odkritje Švicarja v Ameriki. Na gori Palomarju v Kaliforniji v Ameriki, kjer postavljajo ta čas največji daljnogled na svetu, je zvezdoznanec dr. Zwicky, po rodu iz Švice, v ozvezdju Kita, v nebesnem pasu, ki je ta čas posebno zanimiv zavoljo petih premičnic, odkril novo zvezdo velikanka. Ta zvezda prekaša po svoji velikosti naše sonce kakšnih sto milijonov krat. Takšne zvezde velikanke prištevajo zavoljo nenadnosti njihovega pojava med »nove zvezde«, a med tem ko kažejo navadne nove zvezde dosti manjšo svetlobnost nego velikanke. Dvajset milijonov let potrebuje svetloba navzlic svoji brzini